

DÖDSFALL/UTLANDET

Vilma Espin Guillois

Kubas mäktigaste kvinna

Raul Castros hustru Vilma Espin Guillois har avlidit 77 år gammal, som tidigare rapporterats på nyhetsplats. Under närmare ett år har den 76-åriga Raul ersatt sin sjuka broder Fidel Castro som Kubas ledare; Vilma Espin, för sin del, har fungerat som Kubas mäktigaste kvinna ända sedan revolutionen 1959. Ett par år dessförinnan avslöt hon sig till rebellerna och sökte

sin tillflykt till bergen ovanför Santiago där de bägge bröderna tagit befälet. 1959 gifte hon sig med Raul. Vilmas maktbas var Kubas kvinnoförbund, där praktiskt tagit alla flickor och kvinnor var medlemmar och hon själv ordförande i fyrtio år. En viktig pelare i stödet för den kommunistiska regimen, som New York Times skriver. Hennes aska kommer att placeras i mausoleet i Sierra Maestra där andra revolutionärer vilar, en påminnelse om att den första generationen snart är borta. Hon var högre med håret i knut, välkänd men ändå okänd, liksom hennes

Vilma Espin Guillois som ung rebell.

och Rauls privatliv var okänt för folket.

DN

Enrique Rodriguez

Oumbärlig förkämpe för fred och frihet

Enrique Rodriguez har avlidit 85 år gammal i sin födelsestad Montevideo, Uruguay, där han befann sig på besök med hustrun, Zulma Martinez. Han var en oförtruten kämpa under diktaturen i Uruguay, en av Bertold Brechts oumbärliga.

Enrique Rodriguez Larreta tillhörde en av de uruguayanska familjer som försåg landet med senatorer, ministrar, ambassadörer, journalister och författare.

1950 gifte han sig med Zulma Martinez och mellan 1950 och 1960 föddes deras fyra barn. Landet genomgick då en kris som kulminerade i en diktatur.

Under de upproriska och stimulerande åren som föregick diktaturen, var barnen på ett eller annat sätt politiskt engagerade bland annat i gymnasiets elevförbund och universitetets studentkår. Enrique och Zulma följde på nära håll deras ställningstagande och utvecklades politiskt båda två tillsammans med sina barn.

Efter upprepade arresteringar och misshandel sökte den äldste sonen, Yimbo, skydd i Argentina. Men de uruguayanska militärerna hade förmodligen följt hans spår dit och den 1 juli 1976 blev han kidnappad i huvudstaden Buenos Aires. För Enrique och Yimbos hustru, Raquel, började då sökandet efter honom på sjukhus och polisstationer – men inte på bårhuset – dit vägrade Enrique gå. Efter två veckors fruktlöst sökande blev även Enrique och Raquel kidnappade. Deras hemdörr sprängdes och 10–12 män rusade in med sina k-pistar riktade mot dem. Enrique och Raquel fick de nu för tiden ökända Irak-kapuschgerna över

huvudet. I morgontofflor, bland slag och skrik, blev de inkastade i en skåpbil. Kidnapparna tillhörde både Argentinas och Uruguays arméer.

Under transporten försökte Enrique orientera sig efter ljusskyltar och andra lokala kännetecken. Enligt egen utsago var det ett utmärkt sätt att övervinna rädslan, och tack vare det kunde han några år senare lokalisera det fruktansvärda tortyrcentret dolt bakom firmaskylten Automotores Orletti. När de kom fram fanns det redan många andra kidnappade där. I ett trångt utrymme, med kapuschong på i det dunkla ljuset, gissade Enrique att det satt cirka trettio fångar till. Men i mörkret hörde han en välkänd röst. Sonen Yimbo var också där. När Enrique talade högt till Yimbo fick han sin första omgång stryk, något som inte var ett undantag, för på Orletti blev alla torterade.

Efter femton dagar i kapuschong och misshandel fick alla stiga på en lastbil. Sittande under en presening fördes de till en militär flygbas där de lastades på ett uruguayanskt militärflygplan. Många var rädda att de skulle bli kastade i Rio de la Platas vatten (det vanliga sätt att göra sig av med de "försvunna") men målet var i stället Montevideo – ytterligare ett brott mot de mänskliga rättigheterna, nu av folkrättslig karaktär.

I Montevideo transporterades de till en villa vid stranden Punta Gorda, ett så kallat Inferno (Helvete). Dit kom de uruguayanska tortyrspecialister, många av dem medlemmar i OCOA (Organización Coordinación Acciones Antisubversivas). I Punta Gordas Inferno tortyrförhörs fångarna i femton dagar, för att sedan bli flyttade i all hast till ett nytt ställe där de kvarhölls i fem månader

Jo Giaever Tenfjord

Ledande kraft i norsk barnlitteratur

Jo Giaever Tenfjord har, inte oväntat, avlidit 89 år gammal. "Jag är mätt på dagar", sade hon själv. Kroppen var utsliten; likväl var hon intensivt upptagen av hur vi andra hade det och vad som hände i samhället där ute.

Som 23-åring debuterade hon anonymt med "Guri Gla" och den blev inledningen till en rad barn- och ungdomsböcker, bilderböcker och diktsamlingar. Och översättningar: Astrid Lindgren krävde att Jo Tenfjord skulle vara hennes översättare i Norge, och det utvecklade sig till en nära vänskap.

Annars var det omdiktning av äventyr och legender, traditionellt stoff som låg hennes hjärta särskilt nära. Och hennes egna böcker hade stor genomslagskraft, bland annat i Japan.

Snart kom hennes organisationstalang till synes. Hon instiftade Norsk barnboksforum här i Norge. Hon var ordförande för organisationen Children's Summer Villages, ledare för Unicef-kommittén i Norge och ordförande i teverådet, aktiv i flera internationella barnboksfora. När Norska bokklubben 1971 utvidgades med Bokklubben barn blev Jo Tenfjord den självskrivna redaktören och hon inledde med "Tam-tam-trommel och andra afrikanska äventyr". De sista par åren var hon upptagen med att översätta italienska äventyr till norska – i ren glädje

till. Enrique blev frigiven två dagar före jul 1976. Han vägrade dock att lämna sina medfångar om inte deras namn offentligt gjordes och deras juridiska situation "normaliserades".

Så snart han var fri ägnade Enrique också alla sina krafter åt att vittna om de övergrepp han och de andra kidnappade blivit utsatta för. Under åren som följde vittnade Enrique inför mängder av fora, Amnesty, Russelltribunalen, m fl, om de övergrepp mot mänskliga rättigheter som begåtts av de argentinska och uruguayanska diktatorerna. Hans vittnesmål blev avgörande för de juridiska instanserna eftersom ytterst få fångar har överlevt sitt eget "försvinnande" eller vistelse på tortyrcentra.

Engagemanget för rättvisa och mänskliga rättigheter som Enrique Rodriguez Larreta alltid visat var också ett sätt att uttrycka sin stora kärlek till livet. Han intresserade sig för ungdomarnas strävan och kamp och trivdes bäst i deras sällskap. Enrique var en stimulerande vän med en ojämförlig känsla för humor. Han var dessutom en gourmet och en ypperlig kock. Han var en uppskattad farfar och morfar och hade nyss känt den stora glädjen att träffa sitt första barnbarnsbarn. Under sina nära 30 år i Sverige bodde han med sin fru i Jakobsberg, därifrån han fortsatt med solidaritetsarbete och kampen mot diktaturen. Han älskade den svenska naturen, skogarna och havet och gjorde dagliga vandringar med sin fru, gärna på Järvafältet eller i omgivningarna.

Det har varit en ära att lära känna honom. Utan Enrique Rodriguez Larreta kommer världen att kännas en aning fattigare, en aning mindre intelligent.

ANTONELLA DOLCI
MAURICIO VIGIL

över att arbeta med språket.

Så otroligt mycket har hänt i den norska barnboksverlden under de senaste femtio åren, såsom ökning av antalet böcker, kvalitetsutveckling när det gäller layout och illustrationer, stödfunktioner och internationella kontakter. Vi har fått ett norskt barnboksinstitut och norsk barnlitteratur når ut över alla gränser. Jo Tenfjord har ett finger med i mycket av detta – och av och till hela handen. Några gånger har hon varit en bakgrundsfigur, andra gånger en glad galjonsfigur. Alla som arbetar med norsk barnlitteratur i dag står – vare sig de vet det eller ej – i tacksamhetsskuld till henne. För det växer i Jo Giaever Tenfjords fotspår.

TORDIS ÖRJASAETER
Översättning: Kerstin Vinterhed

FAMILJ

Dödsannonser samt privatannonser med bild 08-738 13 65, fax 08-738 13 52 eller familjeannonser@dn.se. Övriga privatannonser 08-738 26 50, fax 08-738 13 52 eller dn.se/annonsera.

Berätta något stort!

Vår älskade Catharina fyller 50 år den 27 juni. Vi har öppet hus hela dagen! Anna, Fredrik och Kjelle

Annonsera under UPPVAKTNING med bild och fyra rader text. Pris 507:-

Enspaltsannons inkl bild (maxhöjd 30 mm) och fyra textrader, ett införande, kan endast beställas via annonsformulär på www.dn.se/familjeannonser. Bokas senast kl 16.00, två vardagar före önskat införande.

www.dn.se/familjeannonser

DN.

DIAMANTBRÖLLOP

Anna-Lisa & Per-Erik Björkman vigdes i Seglora kyrka, Stockholm den 23 juni 1947. Gratulationer från barn, barnbarn och barnbarnsbarn.

Gunnel och Arne Barkel vigdes den 20 juni 1947 i Seglora kyrka, Stockholm. Björn, Anneli, Charles och Margit gratulerar.

Elsa-Britt och Nils Ljungberg vigda 24/6 1947 i Ovanåkers kyrka. Hyllas! Barnen m fam

Diamantbröllop. Ragnhill o Arvid Blom. Grattis önskar Kerstin o Per Lundqvist.

GULDBRÖLLOP

Guldbrylllop Gunvor och Frida Gunell vigdes i Grytnäs kyrka midsommardagen 22 juni 1957. Tre barn och åtta barnbarn lyckönskar

Hipp hipp hurra! Vanja och Bo Westins Guldbrylllopsdag Lena och Lars med fam

Guldbrylllop!! Ulla-Britt och Sigurd Persson Grattis från Nina och Lotta med fam

RUBINBRÖLLOP

Den 23 juni firar Siv och Laszlo Agg rubinbröllop. Grattis! /Familjen

GRATULATIONER

Eva och Rune Jansson 50 år tillsammans! Evalena, Roger, Sanna och Emil.

Vera Matilda fyller 1 år! Pussar och kramar från farmor Birgitta. HURRA HURRA!

GRATTIS! Linn o Nicklas Erkendal som gifter sig Midsommarafton. Från oss alla.

Grattis Marin på 50-årsdagen 23 juni önskar Bibbi, Sandra och Mikaela

Järfällas tuffaste pappa Patrik J. fyller 30 år Grattis önskar föräldrarna

Grattis på 1-årsdagen önskar mormor och morfar till solstrålen Anton Adrian 23 juni

Grattis Martin! som slutar grundskolan Kram mamma o pappa

Vera Lech blir 1 år! Grattis älskling önskar Mor och Far

Grattis Greta Eriksson i Lit på 90-årsdagen 23/6 önskar Berit och Rolf